

Sygn. akt III KK 63/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący)

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **M. B.**

skazanego z art. 178a § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2022 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 16 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 28 grudnia 2020 r., sygn. akt II K [...].

uchyla wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części, tj. w zakresie utrzymującym w mocy rozstrzygnięcie Sądu I instancji z pkt. II o środku karnym i w tej części przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z 28 grudnia 2020 r., sygn. akt II K [...], uznał M. B. za winnego popełnienia czynu z art. 178a § 4 k.k., za który wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt. 1). Na podstawie art. 42 § 3 k.k. Sąd ten orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym dożywotnio (pkt 2), a także świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej (pkt III); rozstrzygnął w przedmiocie kosztów sądowych (pkt IV).

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator, który zarzucił obrazę prawa karnego materialnego, tj. art. 42 § 3 k.k. poprzez orzeczenie w stosunku do oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w ruchu lądowym, podczas gdy przedmiotowa norma prawna obliguje do orzeczenia w przypadku skazania za czyn z art. 178a § 4 k.k. dożywotnio zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Skarżący podniósł również zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec M. B. kary 3 miesięcy pozbawienia wolności jako zbyt łagodnej.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 16 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności podwyższył do 9 miesięcy, w pozostałym natomiast zakresie utrzymał go w mocy, rozstrzygając o kosztach postępowania odwoławczego.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając to orzeczenie na niekorzyść M. B., podniósł zarzut rażącej i mającej istotny wpływ na treść wyroku obrazy przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na zaniechaniu należytego rozpoznania podniesionego w apelacji prokuratora zarzutu obrazy prawa karnego materialnego, a to art. 42 § 3 k.k., w wyniku czego doszło do utrzymania w mocy wadliwego, rażąco naruszającego przepis art. 42 § 3 k.k., rozstrzygnięcia Sądu I instancji, na mocy którego wobec M. B., skazanego za popełnienie czynu zabronionego z art. 178a § 4 k.p.k., orzeczono środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, w sytuacji gdy powołany przepis nie pozwala na ograniczenie stosowania przedmiotowego zakazu do określonej sfery ruchu, bądź kategorii pojazdów, dając

jedynie podstawę – przy braku wyjątkowego wypadku uzasadnionego szczególnymi okolicznościami – do jego orzeczenia w odniesieniu do wszelkich pojazdów mechanicznych, a zatem pojazdów poruszających się w ruchu lądowym, wodnym i powietrznym.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, dlatego podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu bez udziału stron, zgodnie z art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie podniósł skarżący, że w toku postępowania odwoławczego dopuszczono się rażącej obrazę przepisów postępowania, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Na Sądzie odwoławczym ciążył obowiązek rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w apelacji, a także wyjaśnienia w pisemnych motywach wyroku, z jakich powodów zarzuty i wnioski odwoławcze uznano za zasadne bądź niezasadne. Orzeczenie Sądu Okręgowego nie spełniło powyższych wymogów, skoro jeden z zarzutów apelacyjnych prokuratora nie został rozpoznany, na skutek czego doszło do utrzymania w mocy wyroku Sądu Rejonowego w G., który zapadł z rażącą obrazą prawa materialnego, tj. art. 42 § 3 k.k.

Zgodnie z tym przepisem sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, m. in. w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k., chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Skazanie za przestępstwo z art. 178 § 4 k.k., stosownie do treści art. 42 § 3 k.k., po pierwsze pociąga za sobą obowiązek orzeczenia środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych dożywotnio, a więc w sposób nieograniczony temporalnie, po drugie zaś zakaz ten ma obejmować wszelkie pojazdy mechaniczne, a więc środek ten w rozważanej sytuacji ma charakter nieograniczony przedmiotowo. Odstępstwo zasady z art. 42 § 3 k.k. przewidziane jest jedynie wówczas, gdy zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, jednak takiej przesłanki żaden z orzekających Sądów nie ustalił.

W tym stanie rzeczy oczywiste jest więc, że Sąd I instancji nie miał możliwości limitowania orzeczonego dożywotnio względem M. B. środka karnego do poszczególnych stref ruchu, zawężając jego zakres wyłącznie do ruchu lądowego, natomiast obowiązkiem Sądu odwoławczego w sytuacji wniesienia apelacji zasadnie podnoszącej wskazane uchybienie, było wyeliminowanie zaistniałej wadliwości.

Naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w niniejszej sprawie przez Sąd odwoławczy było zatem rażące, a także miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, skoro w części niezasadnie został utrzymany w mocy wyrok sądu I instancji wydany z naruszeniem prawa, przy prawidłowo wniesionej apelacji, trafnie podnoszącej istniejące uchybienie. W tej sytuacji, błędne rozstrzygnięcie utrzymujące w mocy wyrok Sądu I instancji skutkowało nieuprawnioną korzyścią dla M. B. polegającą na umożliwieniu, wbrew treści art. 42 § 3 k.k., poruszania się pojazdami mechanicznymi w ruchu wodnym i powietrznym.

Wyrok Sądu II instancji należało zatem uchylić w zaskarżonej części i w tym zakresie sprawę przekazać do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w toku którego Sąd Okręgowy w K. uwzględni powyższe uwagi i wyda orzeczenie wolne od wad prawnych.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w wyroku.

a.s.